ხუთშაბათი, 1918 წ. მარიამობისთვის 22 № 166

ყოველდღიური გაზეთი

ფასი თბილისში და პროვინციაში 60 კაპ. რკ. გზის სადგურებზე 80 კაპ.

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის გვარი და მისამართი. უბრალოდ გამოგზავნილი მასალა უფასოდ იბეჭდება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. ხელმოწერილ სტატიების ავტორებთან მოლაპარაკება შეიძლება მხოლოდ ღამით.

კონტორა

„საქართველოზე" ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ერთი თვით— 25 მ. ცალკე (წლიური ...) 10 მანეთი. ცალკე ნომ. 50 კ. განცხადების ფასი სტრიქონის პეტიტის ... 60 კაპ. ... 50 კაპ. საქართველოს გარეშე მიიღება განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ... განცხადება ... 20 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს 3 მან. ფული და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საწყენო განცხადებანი უნდა მოტანილი იქნეს არა უგვიანეს 1½ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 10 (ახ. დრ.) საათიდან 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5 ქართველთა ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგრამის ადრესი: თბილისი, „საქართველო"

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

უკანასკნელი ცნობები

— პალესტინის ფრონტზე ოსმალებმა ინგლისელების ძლიერი იერიშები მოიგერიეს.

— მტრის მფრინავებმა სტამბოლს ყუმბარები დაუშინეს.

— ბოლშევიკების ჯარი ყაზანის ახლო-მახლო შეტევას განაგრძობს და წინ იწევს.

— უკრაინაში რუსულ ქაღალდის ფულს და საკრედიტო ბილეთებს აღარ უშვებენ.

— დონის მთავრობამ ბრძანება გასცა, რათა როძიანკო დონის საზღვრებიდან განდევნილი იქმნას.

— ბაქოდან თბილისში ჩამოვიდა 40 ქართველი ლტოლვილი, რომელნიც ბაქოს მდგომარეობის შესახებ ნამდვილ ცნობებს იძლევიან.

საქართველო

ყოველდღიური ორგანო ეროვნულ-დემ. აზროვნებისა

გამოდის

გერონტი ქიქოძის რედაქტორობით

და

შ. ამირეჯიბის, ა. ასათიანის, რ. გაბაშვილის, გ. ვეშაპელის, რ. ინგილოს და ს. ქედიას უახლოესი თანამშრომლობით

ფასი: სამი თვით—25 მან., ერთი თვით—10 მან.

კნ. თამარა გიორგის ასული ჭავჭავაძისა შვილებითურთ და კნ. ანასტასია დავითის ასული ჯავახიშვილისა ქმრითა და შვილით მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას 19 ამა მარიამობისთვეს საყვარელ მეუღლის, მამისა და ძმის

თ-დ მიხეილ დავითის ძის ჭავჭავაძისას

პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 6 სათ. საათზე, მიცვალებულის სადგომში ... ჩალოვნიაში. გასვენება მოხდება ხუთშაბათს 22 ამავე მარიამობისთვეს დილის 9 საათზე გერის წმინდა ნიკოლოზის ეკლესიაში, სადაც წირვის გადახდის შემდეგ მოხდება დაკრძალვა.

2—1752—2

ქართველ ვაჭართა და მრეწველთა კავშირის საბჭოსაგან

მოკლე ხანში საზღვარგარეთ მიემგზავრებიან წარმომადგენლები და ვაჭრობის მცოდნე პირნი. საბჭო ამით აცხადებს რომ ვისაც ჰსურს რისამე დავალება სხვა და სხვა ქარხნების მოსამზადე, საჭირო ცნობების შეკრება ან სხვა და სხვა საქონლის ყიდვის შესახებ, ვსთხოვთ მიმართონ საბჭოს ბინაზე ყოველ დღე 11—12 საათამდე (ახალი დროით) და განცხადებით თავიანთ სურვილი. მისამართი: ქ. თბილისი, ფრეილინის ქ. 11, ტელეფონი 9—18.

პარასკევს, 23 მარიამობისთვეს, საღამოს 7 საათზე (ახალ დროით) საზ. ყრების საზოგადოების დარბაზში დანიშნულია საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ქ. თბილისის

მეორე რაიონის წევრთა და თანამოაზრეთა

საზოგადო კრება

ალ. ასათიანი წაიკითხავს მოხსენებას: „ეროვნულ დემოკრატიულ ნაციონალიზმის წარმომადგენელი მამულის საქართველოში". 2—1

მარიამობისთვის 22.

რომაელებს ყველაზე მეტად განვითარებული და შეთვისებული ჰქონდათ იურიდიული აზროვნება. მათ სახელმწიფოებრივ-სამოქალაქო, თუ კერძო და პირად ცხოვრებას ნათლად ეჩნევა ფორმალურ-იურიდიული შემოქმედების ზედგავლენა. რომაელი იურისტი იყო გენიოსი ... და მდგომარეობითაც, ამიტომ საზოგადოებრივი ურთიერთობის განსამტკიცებლად მისთვის უდრესად საჭირო იყო საფუძვლიანი ნორმებისა და ფორმულების გამონახვა. კულტურულ კაცობრიობის უნივერსიტეტს დღემდის შესანიშნავი დოკუმენტი—რომის ... ,—რომელის მეთოდით და თვით ... დღესაც საზრდოობს განათლებული ხალხი. ქრისტიანობამ მცნებათა გადაფასება მოახდინა, მიუხედავად ამისა არ სცნო შესაძლოდ უარყო აგებული რომაელთა მიერ ჩამოყალიბებული იურიდიულ-სახელმწიფოებრივ დებულებათათვის. კერძო თავისუფალი რომაელი იურისტის მოცეკვანის შესანიშნავი ფორმულა ... ართოდოქსალურ ქრისტიანულ ეკლესიისათვისაც.

ეკლესია ეურჩინება ეგრედ წოდებულ სამართლის პეშმარიტებასა და მცნებას. ბიზანტიის ეზენაფსისაგამი დამოკიდებულების მისტიური გამოხატულება ნაშ ... ეკლესიას, შეეჰქმნას ცხოვრების სხვა მხარეებთან შეუთავსებელი ინსტიტუტები, მაგრამ ეკლესია მოქმედებს ამა თუ იმ საზოგადოებრივ ერთეულში, განსხვავებულ კულტურისა და ზნე ჩვეულების მქონე წრეებში და, მაშასადამე, საეკლესიო დებულებანი და უმთავრესად ისეთი, რომელთაც მჭიდრო კავშირი აქვთ ცხოვრების სამოქალაქოებრივ მხარესთან, სახელმწიფოში მოქმედ ნორმებთან შეთანხმებას მოითხოვენ.

თუ მივიღებთ მხედველობაში ზემონათქვამს, ადვილი წარმოსადგენი იქნება ჩვენთვის საეკლესიო ნორმების სახელმწიფოში არსებულ წეს-წყობილებასთან შეფარდება, ან თუ გნებავთ, დამოკიდებულება. ... წესწყობილება ხელს უწყობს ქვეშევრდომს და ცხოვრების ყოველ დარგს აწყობს დასახულ მიზნების მიხედვით. რასაკვირველია, საეკლესიო-სამოქალაქო წესები უნდა შეეფარდოს სახელმწიფოებრივ საერთო კანონმდებლობას. რუსეთის უმაღლესი სინოდის აქტები თვითმპყრობელობას სავსებით ექვემდებარებოდა; მისი საწინააღმდეგო აქტები სახელმწიფოში შეუძლებელი იყო, ამას კი ... თვითმპყრობელობისა და მეფე-კეისრის დამცველი ორგანო. იმპერიაში მოქმედი განქორწინების დებულება ბიზანტიის ... რეჟიმის დამაჯერებელი ნაწარმოები იყო, შემოღებული მხოლოდ იმისათვის, რომ პირმშვინვიერად მიჰყვებოდნენ ყველა სხვა დახავსებულ კანონებს და უკიდურესობამდე მივიდა ... წიგნი რუსეთის კონსისტორიების „საქმენი საეკლესიონი" სწორედ საიდუმლოთ ... მოგვითხრობენ, რომ მასში აშკარად არ ყოფილა ... ხალხის ბიუროკრატიული გამოკვლევა-გამოძიებები და ... .

საქართველოს ეკლესია, როგორც ლვოვში, და საერთო რუსეთის დემოკრატიულ ფრონტის დაცვაში ვერ ხედავდნენ ვერც ერთს ქართველ ჯარის კაცს, და თუ ამაყობდნენ საქართველოთი, მხოლოდ იმით, რომ აქ უფრო მეტად ფრიალებდა წითელი ინტერნაციონალის დროშა.

და ესოდენ ფარულად შემდეგ მიდება იმისა, რასაც ებრძოდნენ მთელ თავის სიცოცხლეში, და მთელ თავისი ძალღონით, განა ჭეშმარიტი და „ტრაგიკული" არ არის?

რას იტყოდნენ ამაზედ მათი „უმცროსი" ამხანაგები?

ჩვენი სოციალ-დემოკრატიის მეთაურები მით უფრო ძლიერდება და, რომ მათი ახლანდელი რუსი ამხანაგები, აშკარა უკმაყოფილებას უცხადებენ მათ და ძველი მეგობრები, ... მათი მტრების ბანაკში გადადიან.

„ერთობის" „კურძო ცნობების" მოსვლისთანავე, რომ მოსკოვში საქმე „ჩარეული", მაგრამ ხმებით ამას ვერ დაარწმუნებდნენ.

და აი „ერთობამ" და „ბორბამაც" სიხარულით გვამცნეს, რომ „ჩვენ ხელთა გვაქვს დაწერილი პასუხი პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა".

„და არა მარტო მენშევიკების, ... ესერებისაგანაც და ამ გაზეთების სიტყვით, „მათმა მიმართვამ რუსეთელი ამხანაგები დააკმაყოფილა".

—

გაზეთმა „ბორბამ" ესეთი წინასიტყვაობაც კი დაურთო ამ წერილს „ჩვენ მოხარული ვართ, რომ საშუალება გვეძლევა დაუმოწმოთ ქართულ დემოკრატიას, რომ იქ, შორეულ რუსეთში სოციალისტ რევოლუციონერთა პარტია ისევე ფრთხილად და აზრიანად მოეპყრო მის ტრაგედიას როგორც „რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია".

როგორც ამ მოწმობებით ვხედავთ მრავლად, ესერებისა და რუს მენშევიკებს.

მაგრამ რა სთქვა რუსის დემოკრატიამ?

„კავკასიის ტრაგედიის პირველი ... დამნაშავენი ... ბოლშევიკები"—ამბობს მენშევიკების ცენტრალური კომიტეტი „ბრესტის ზავის ... დამოუკიდებლობის მისაღწევად თავის გადარჩენა ამიერ-კავკასიის დემოკრატიამ რუსეთისაგან ფორმალური ჩამოშორებით სცადა". და დასძენენ ესერები: „უნდა გაიგოთ თუ რას ნიშნავს რუსეთის ფედერაციულ რესპუბლიკისათვის ბრძოლისაგან დამოუკიდებელი საქართველოს სახელმწიფოს შექმნა ...".

ფორმალური ჩამოშორება რუსეთისაგან და ... საქართველოს შექმნა.

აი რუსეთის დემოკრატიის აზრი საქართველოს პოლიტიკური მდგომარეობის შესახებ.

აი პასუხი, რომელმაც კმაყოფილება აგრძნობინა ჩვენს სოციალ-დემოკრატიას.

ჩვენ მუდამ ვამბობდით, არსებითი განსხვავება რუსეთის დემოკრატიისა და ძველ ბიუროკრატიის შორის არ არსებობს და თუ ჩამოხსნით მას სოციალისტურ ყელსაბამს, ხელში შეგრჩებათ ის რუსი, რომელიც ძველად გვე-

მოღალატის ბედი.

ამ დღეებში სოციალ-დემოკრატების ორგანი ამაყით გვამცნებს, რომ რუსეთის დემოკრატიისაგან მოვიდა ის სასიამოვნო პასუხი, რომელსაც ქართველი დემოკრატია ასე მოუთმენლად ელოდა.

ქართველმა სოციალ-დემოკრატიამ სცნო რა შეუძლებლად საქართველოს დამოუკიდებლობა დაუყოვნებლივ აფრინა ტელეგრამები თხოვნით რუსის დემოკრატიისადმი და პატიებას სთხოვა თავის უმეგობრობისთვის.

„ამხანაგებო, ჩვენ ვეცნობებთ, რომ თქვენ ჩვენი გადაგდება მოხდა ტრაგიკული საჭიროების მეოხებით" ... სიტყვებით ეხვეწებოდნენ პატიებას რუსის მენშევიკებს საქართველოს მესვეურები. და განა ეს ვინმეს გააკვირვებს?

ქართველი სოციალ-დემოკრატები, რომელნიც მთელ თავის მოღვაწეობაში მხოლოდ ეფერებოდნენ რუსეთის სოციალ-დემოკრატებს თავის ერთგუ-

ნახავს „ჩინოვნიკების" სახით, რომლის დამალული პირი, გამოჩნდა ბოლშევიკებში და აქ კი ვხედავთ რუს სოციალისტებათ.

სხვა და სხვა ტანსაცმელში ერთი და იგივე პირი.

ჩვენ გვახსოვს ის დრო, როცა რუსეთის გამგებლობის სადავე იმ დემოკრატიის ხელში იყო, რომელსაც ასე შესტრფიან დღესაც ჩვენი სოციალისტები, მაგრამ თუ ჩვენი განწყობილება ისეთი მტრული არ იყო მათდამი, როგორიც ბოლშევიკებთან დამყარდა, ეს მხოლოდ მით აიხსნება, რომ ჩვენ არ გვქონია საშუალება ის აშკარა ნაბიჯები გადაგვედგა, რომელიც შემდეგ გადავდგით. და ჩვენი სოციალისტური დემოკრატიაც მაშინ ერთგულად მხოლოდ მათ ემსახურებოდა.

რუსის მენშევიკებს დღესაც არ სჯერათ, რომ ქართველმა დემოკრატიამ სხვა გზა გაიკვლია და ჩვენს დაცილებას მხოლოდ ფორმალური მიზეზებით სთვლიან.

ესეთ მდგომარეობაში მათი „უდიდესი სამძიმარი" მართლაც რომ დიდათ კეთილშობილურია.

იზიარებს თუ არა მათ შეხედულებას ჩვენი სოციალდემოკრატია?

ვისაც ეს აინტერესებს მე მინდა მივცე ვლადიმ. ახმეტელაშვილის მისამართი; აი რას ამბობს ჩვენი სოციალდემოკრატიის მიერ გერმანიაში გაგზავნილი დელეგატი:

„თუ იქნება ისეთი ძალა, რომელიც ჩვენ რუსეთს დაგვიახლოვებს, ამას რადა აჯობებსო".

საფოსტო ურთიერთობის გაუწყვეტლობის გამო, რუსის დემოკრატიის პასუხს, ვლ. ახმეტელაშვილი, თავის ამხანაგებზე უფრო ადრე გაიგებდა და აი რა სწერია ამ პასუხში:

„მხოლოდ რუსეთის რევოლუციის ხელახალ აღორძინებას შეუძლია სხვაზე უკეთ საერთო დემოკრატიულ ზავის მოახლოვება, რუსეთის ყველა ხალხთა იმპერიალისტურ რეაქციონურ გერმანიის საწინააღმდეგოდ აჯანყებას შეუძლია გადუშალოს კავკასიელებს ახალი და ბრწყინვალე პერსპექტივები".

იღებენ თუ არა ამ რჩევას რუსეთის დემოკრატიის ხელქვეითები?

გაჰყვებიან ისინი ძველ იმპერიას და ძველებურად მოლიპულ გზით ივლიან, თუ ეროვნული სინდისი დაავიწყებს მათ ჩვენზე „კეთილშობილებას"?

დ. ჯაფარიძე.

სტამბოლი
22 ივლისს

ოსმალეთის მოღვაწეებს ხშირად აქებენ—გამოცდილი დიპლომატები არიანო. არა მგონია. საქართველოს საკითხში ისინი საშინლად დაიბნენ, შეცდომა შეცდომას მისდევს და არ იციან რა ჰქნან. აგერ ერთი თვეა, რაც სტამბოლში ვართ, ველით კონფერენციას, მაგრამ ჯერ არც კი ვიცით როდის დაიწყება იგი. აქ ჩვენ ოსმალეთის მთავრობამ მოგვიწვია, უნდოდა გაემაგრებინა თავის მდგომარეობა და პოლიტიკა კავკასიაში, მაგრამ ვერა სწვდება მიზანს.

ქ. ბრუსსაში გენერალ გუბერნატორმა სადილი გაგვიმართა; აქ სხვათა შორის სთქვა: „ნუ გაგვიმეორებთ წარსულ შეცდომებს, იმან დაგვღუპა და დაგვღუპავს კიდეც"... მაგრამ ოსმალეთი სწორედ ამ შეცდომებს იმეორებს და საშუალო საუკუნოების პოლიტიკას აწარმოებს საქართველოს შესახებ.

პოლიტიკური ცენტრი ეხლა იკვანძება ბერლინში და არა სტამბოლში; ბერლინში ჰსწყდება ყველა კითხვები საქართველოს და შეიძლება მთელი კავკასიის შესახებ. ამისთანა პირობებში ჩვენმა მუშაობამ აქ, სტამბოლში, მიიღო უფრო ინფორმაციული ხასიათი. ბევრჯერ ვიყავით გერმანიის, ბულგარეთის და ავსტრია-უნგრეთის ელჩებთან და წარმომადგენლებთან და ყველა დაწვრილებით გავაცანით საქართველოს, მის მდგომარეობას და მოთხოვნილებებს. ასეთივე მუშაობა სწარმოებს ოსმალეთის პოლიტიკურ წრეებში; ცნობილ პოლიტიკურ პარტიაში, რომელსაც ჰქვიან „ერთობა და პროგრესი", ეხლა სრული განხეთქილებაა საქართველოს შესახებ. ერთი ნაწილი ენვერ-ფაშის მეთაურობით, ისევ ძველ პოლიტიკას აწარმოებს, მაგრამ დიდია ის მიმდინარეობაც, რომელიც უარჰყოფს ამ მიმართულებას და მოითხოვს საქართველოს ტერიტორიალური მთლიანობის აღდგენას. ენვერ-ფაშას მე პირადათ ბევრი ველაპარაკე, როცა იმან სადილად მიგვიწვია თავის სასახლეში. თავდაპირველად ვისარგებლე მისი კარგი გუნებით და ვთხოვე ქართველ ტყვეების განთავისუფლება, მით უფრო რომ ამის შესახებ ხელშეკრულებაც გვაქვს-მეთქი. ენვერ-ფაშამ მითხრა—„შეგიძლია გამოაცხადო ყველა ტყვეებს, რომ თავისუფალნი არიანო; მივცემ გემს და მალე ყველას გავისტუმრებ საქართველოშიო". მერე კი, როცა ბათუმის მხარეზე ჩამოვუგდე ლაპარაკი—„ვიცი, თქვენ საქართველოს იმპერიალისტი ხართო".

აი ამას ჰქვიან: „ჩემი შენ გითხარი და გული მოგიკალი!"

საზოგადოთ სიტყვა-პასუხში ყველა ტკბილი და თავაზიანია. ამას წინად სადარბაზოდ ვიყავით გ. რცხილაძე და მე ტახტის მემკვიდრე პრინცთან. მე იმედი გამოვსთქვი, რომ მათი საიმპერიო უმაღლესობა მხარს დაუჭერს ძმური განწყობილების დამყარებას თავისუფალ საქართველოს და ოსმალეთის შორის მეთქი.—„რასაკვირველია, მიპასუხა, ეს საჭიროა [illegible] ოსმალეთისთვისო". აგრე ამბობენ, მაგრამ ღმერთმა იცის გულში რა აქვსთ.

საზოგადოდ ჩემი შთაბეჭდილება ასეთია: აფხაზეთი და ჯიქეთი მოექცევა საქართველოს ფარგლებში, ჩრდილოეთით კავკასიის ქედი უდავო საზღვარია, აღმოსავლეთით აღდგენილ იქნება ძველი საქართველოს სახელმწიფოებრივი საზღვრები, მაშასადამე მთელი ბორჩალო და ყაზახის მაზრა მოიქცევა იმავე ფარგლებში. რაც შეეხება საქართველოს სამხრეთ საზღვრებს, აქ საერთაშორისო მოლაპარაკებას ბაზად დაედება ბრესტ-ლიტოვსკის ხელშეკრულობა. მაშასადამე ახალციხე და ჯავახეთი დარჩება საქართველოს; ბათუმის ოლქის ბედი კი პლებისციტზეა დამყარებული.

ზ. გვაზავა.

ეროვნული საბჭო

20 აგვისტოს სხდომა.
თავმჯდომარეობს ნ. ჩხეიძე.

კანონ პროექტები.

სარედაქციო კომისიის მოხსენებათა შემდეგ, ერთხმად მიღებულ იქმნა ორი კანონ-პროექტი: 1) დასამზადებელ თამბაქოზე გადასახადების დაწესებისა და თამბაქოს სააქციზო წესებში ცვლილებათა შეტანის შესახებ და 2) საბაჟო დაწესებულებათა შესახებ.

უწესობანი რკინის გზის უწყებაში.

წესრიგში მოქცეულია ეროვნულ-დემოკრატიული ფრაქციის შეკითხვა რკინის გზის შტატს გარეშე დარჩენილ მოსამსახურეთა უწესოთ და უკანონოდ დათხოვის შესახებ. პირველი სიტყვა ეძლევა ნაც. დემ. რევაზ გაბაშვილს.

რევაზ გაბაშვილის სიტყვა

რკინის გზის კომიტეტი თვით ქმნის ანარქიას.

იმის დასამტკიცებლად, თუ როგორ უწესოთ იქცევა ეს კომიტეტი, საბუთები ბევრია, მაგრამ ვიდრე მათ მოგიყვანდეთ, უნდა აღვნიშნო, რომ მას ჰქონია შემუშავებული ისეთი წესი, რომელიც თვით არის უწესრიგობა!

თუ გაითვალისწინებთ ამ კომიტეტის დადგენილებებს, თქვენ დაინახავთ, თუ რამდენი უკანონობა ჩაუდენია მას. ჩვენ მუდამ გვიმეორებენ, რომ ეს კომიტეტები წარმოშობილნი არიან რევოლუციის მიერ და ებრძვიან ანარქიას, მაგრამ ჩვენის აზრით, თვით ეს კომიტეტები ჰქმნიან ამ ანარქიას.

ჩვენ შეგვიძლია დავამთავროთ ერთის თხოვნით მთავრობისადმი, რომ ყველა დადგენილებანი კომიტეტისა გადასინჯულ იქნას არა მთავრობის მიერ, რომლის მაზანშეწონილ მოქმედებაში ჩვენ დიდი ეჭვი გვაქვს, არამედ საპარლამენტო წესით.

გაზეთის ჭორები

ერთს გაზეთში მოთავსებულია წერილი, რომელშიც შეთხზულია ჭორი, თითქოს ეროვნულ-დემ. ფრაქციის დავალებით ილარიონ ძიძიგური შტატს გარეშე დარჩენილ მოსამსახურეთა შორის აგიტაციას ეწეოდეს მთავრობის წინააღმდეგ. რომ ეს არის მტკნარი სიცრუე, მე წავიკითხავ იმ განცხადებას, რომელითაც მიმართა ძიძიგურმა რკინის გზის მოსამსახურეებს. ამ განცხადებაში იგი ეროვნულ-დემ. ფრაქციის დავალებით სთხოვს ყველა შტატს გარეშე დარჩენილ მოსამსახურეთ, მიაწოდონ მას ცნობები თავის მდგომარეობის შესახებ.—აი ერთადერთი ფურცელი, რომელიც გამოსცა ეროვნულ-დემოკრატიულმა ფრაქციამ მთავრობის საწინააღმდეგოდ. მე ვთხოვ ბატონ გზათა მინისტრს პასუხი მომცეს.

თავმჯდომარე: თქვენ გაათავეთ სიტყვა!

რ. გაბაშვილი: არა მე ველი გზათა მინისტრის პასუხს.

თავმჯდომარე: სიტყვა ეძლევა ბ-ნ გზათა მინისტრს.

გზათა მინისტრის განცხადება

მოკლე განმარტებისთვის ტრიბუნაზე ადის გზათა მინისტრი ივ. ლორთქიფანიძე: არ ვიცი როგორი მოქმედება? მთავრობა ვერ დაეთანხმება შეკითხვას, რომ საპარლამენტო წესით იქნეს გადასინჯული შტატს გარეშე დარჩენილ მოსამსახურეთა უკან მიღების საკითხი, რადგან მოსამსახურეთა დათხოვა და მიღება სავსებით მთავრობის საქმეა. თუ ბ-ნი გაბაშვილი დაასაბუთებს თავის შეკითხვას, მაშინ მეც გავცემ სათანადო პასუხს.

რევაზ გაბაშვილი

მოსამსახურეთა დათხოვის წესი

მე არ მოვიყვან აქ საბუთების, რადგან ბ-ნმა მინისტრმა ჩემზე უკეთ იცის იგი.

მე მოგახსენებთ, რომ კომიტეტის არსებობა სრულებით უკანონოა, რადგან იგი დაარსებულია ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკის დროს და არჩეულია იმ ელემენტებისაგან, რომელნიც საქართველოს ტერიტორიაზე აღარ არიან.

ამ კომიტეტს დევალა მოსამსახურეთა შტატის შემცირება. მიუხედავათ იმისა, რომ ეს პირდაპირი საქმეა გზათა სამინისტროსი.

ამ კომიტეტმა შეიმუშავა წესი დათხოვისა. თუ რამდენად შეეფერება მოქმედება ამ კომიტეტისა თვით მისგანვე შემუშავებულ წესს, თქვენ დაინახავთ მთელ რიგ ფაქტებიდან, რომელთაც მე თქვენ აქ წარმოგიდგენთ.

დათხოვის წესში არის ერთი მუხლი დათხოვნისა: „по политическимъ соображеніямъ". ეს არის, ბატონებო, ის ცნობილი მუხლი, რითაც ესოდენ ხშირად სარგებლობდა ძველი მთავრობა. და თქვენ ოქმებიდან დაინახავთ, რომ [illegible] სხედან, ხოლო არა სოციალდემოკრატები დათხოვნილნი არიან ამ მუხლის ძალით.

ჩვენ ვალდებულად ვცნობთ ჩვენს თავს, გავაცნოთ საბჭოს ეს წესი, რადგან ამის შემქმნელი კომიტეტი ეხლა ჩაუდგება სათავეში საქართველოს რკინის გზებს.

კომიტეტის შემადგენლობა

თვით კომიტეტის შემადგენლობაში არიან პირები, რომელნიც ამ წესის მიხედვით სამსახურიდან დათხოვნილნი უნდა იქნენ, მაგრამ ისინი [illegible] სამსახურს. მათ შორის არიან ისეთი პირები, რომელთა დასახელება მე კიდეც მეძნელება.

ხმები ადგილებიდან: დაასახელეთ!

რ. გაბაშვილი: მე დავასახელებ მათ. კომიტეტის წევრებად არიან კუპრაშვილი და კანდელაკი. წესდებაში სწერია, რომ თუ მოსამსახურენი არ ასრულებენ თავიანთ სამსახურს, ისინი დათხოვნილი უნდა იქნენ. ბატონი კუპრაშვილი სამსახურში სრულებით არ დაიარება, მაგრამ ჯამაგირსაც იღებს და ცენტრალ კომიტეტშიაც იმყოფება. იგი არა მარტო იმას ახერხებს, რომ თვითონ რჩება, არამედ ნათესავებსაც უწყობს ადგილებს. არის ვინმე ბოლქვაძე, ჩვენ გვაქვს საბუთები, რომ მას აბრალებენ სახელმწიფო ქონების მიტაცებას, მაგრამ იგი კუპრაშვილის მფარველობით სამსახურშია. (სოც. დემ. სკამებზე ხმაურობაა. გზათა მინისტრი ამბობს, რომ ჩემთან იყვნენ).

პროტექცია

პროტექცია თითქოს სისტემად არის აღებული. თუ მოსამსახურეს არა ჰყავს გავლენიანი ნაცნობი, რაც უნდა კარგი მოხელე იყოს, იგი სამსახურიდან დათხოვნას ვერ ასცდება, ხოლო თუ პროტექცია აქვს, იგი უთუოდ უკან იქნება მიღებული. მაგალითად მოსამსახურე გიორგი ნებიერიძე დათხოვნილი იყო სამსახურიდან საზოგადო ფულის გაფლანგვისათვის, მაგრამ მისი პარტიული ნაცნობების წყალობით იგი უკვე სხვებს უკეთებს რეკომენდაციებს კუპრაშვილის წინაშე.

თვით კუპრაშვილი, აღიჭურვა რა ამ უფლებებით, სამსახურიდან ითხოვს იმ პირებს, რომელთანაც მას პირადი უსიამოვნებანი ჰქონია. ამრიგად არის დათხოვნილი მის მიერ მოსამსახურე თენეიშვილი.

მე აქ მაქვს ოქმი სარევიზიო კომისიისა, რომელიც შეეხება ყვირილის კომიტეტის წევრებს, რომლებიც ამ კომისიის გამოძიების გამო არიან დათხოვნილნი, მაგრამ კუპრაშვილი შესაძლებლად სცნობს მისწეროს კომისიას, რომ ეს პირები დაბრუნებულ იქნან სამსახურში.

ზევით მოგახსენეთ კანდელაკის შესახებ. იგი წევრია ცენტრალ კომიტეტის და ნათესაობის დიდი მოყვარული კაცია, მაგალითად თავისი ძმა, რომლის შესახებ გამოძიება სწარმოებდა და დამტკიცდა, რომ თავის ვაგონში სპირტი გადაჰქონდა და ჰყიდდა, არამც თუ დაითხოვა, როგორც ამას წესდება მოითხოვდა, არამედ წარმატება უბოძა.

როგორ აბრუნებენ სამსახურში

მაგრამ კომიტეტი არ კმაყოფილდება ამ წესით. თუ ვინმემ სცადა და მეცადინეობა დაიწყო, რომ მიქცეულ იქმნას ვისგანაც ჯერ არის ყურადღება, მის უკანონოთ დათხოვნას, შეიძლება კომიტეტმა ის უკანვე დააბრუნოს. მაგალითად ერთი მოსამსახურე, რომელიც არჩეული იყო დელეგატათ, რომ გადაეცა მთავრობისათვის ყველა უკანონობა, რომელთაც კომიტეტი სჩადის, კომიტეტის მიერ უკანვე იქმნა მიღებული სამსახურში, რომ ამით იგი გაეჩუმებინათ.

ესეთივე ხერხი იხმარეს მეორე დელეგატზე, მაგრამ ანგარიში წაახდათ და როცა მას შესთავაზეს, არამც თუ სამსახურში დაბრუნება, არამედ ჯამაგირის მომატებაც, მან უარი სთქვა და განაცხადა, რომ არ შეუძლია უღალატოს თავის ამხანაგებს.

ხმები ადგილებიდან: დაასახელეთ გვარი.

რ. გაბაშვილი: ტრიფონ ლოლაძე. მე ხელთა მაქვს ერთი თხოვნა: მოსამსახურე სწერს ცენტრალ კომიტეტს: „მე დათხოვნილი ვარ სამსახურიდან და მიპასუხეთ რა მიზეზის გამო; ცენტრალი კომიტეტი უპასუხებს: თქვენ დათხოვნილი ხართ ჩვენ მიერ კი არა, ადგილობრივ კომიტეტისაგანო; ადგილობრივი კომიტეტი უცხადებს, რომ იგი არ ფერ შუაშია და დათხოვილია ცენტრალ კომიტეტის მიერ. ვერ იქნა და ვერ გაიგო მოსამსახურემ, თუ ვის მიერ იქმნა იგი დათხოვნილი. ერთი მეორეს აბრალებს და საქმე კი მწვავდება. არის ერთი მოსამსახურე კიწურაშვილი, რომელსაც ბრალი ედება, რომ იგი უბილეთო მგზავრებს ახდევინებდა ეგრეთწოდებულ „двойной"-ს, მაგრამ ამ ფულს რკინის გზის კასის მაგიერ თავის ჯიბეში აგზავნიდა. ამ მოსამსახურეს სამსახურიდან არავინ ითხოვს, რადგან უთუოთ ეს არის ისეთი ლორგი, რომელიც გამოსადეგია რკინის გზისათვის.

სამსახურში რჩებიან უმეტესად სოციალ-დემოკრატები

როდესაც ქურდობისა და ბაზაკობისათვის ითხოვენ მოსამსახურეს, კითხვენ: შენ არ იყავი „ერთობას" რომ არ კითხულობდი?

თუ კაცი „ერთობას" არ კითხულობს, ეს ისეთი დანაშაულია, რომ სამსახურში დარჩენა არ შეუძლია.

ერთი თუ ორი ესეთი მოქმედება შეიძლება შეცდომით მოხდეს, მაგრამ როდესაც ეს [illegible] სისტემატიური ხასიათს იღებენ, როდესაც ეს „შეცდომები" მხოლოდ არა სოც.-დემ. მოსამსახურეებზე მოდის, როგორც იმ მეღუქნეს, რომელსაც ანგარიში მხოლოდ მყიდველისათვის ეშლება, ესეთი მოვლენა აღსაგმელი უნდა იქნეს. ჩვენ გვაქვს მრავალი ოქმები და საბუთები სხვადასხვა პირებისა და ჯგუფებისა, საიდანაც აშკარად სჩანს, რომ ითხოვენ უმეტეს შემთხვევებში იმ მოსამსახურეთ, რომელნიც სოც.-დემ. პარტიაში არ ირიცხებიან.

აი ბატონებო სამსახურიდან დათხოვნილ მოსამსახურეთა განცხადება, რომელშიდაც ისინი სწერენ, რომ მათი დათხოვნის ერთად-ერთ მიზეზად სთვლიან იმ გარემოებას, რომ სოციალ-დემოკრატები არ არიან. ეს მოსამსახურენი აცხადებენ, რომ ისინი წინააღმდეგნი არ არიან შტატების შემცირებისა, მაგრამ ითხოვენ ამ შემცირების მოხდენას სამართლიანობის წესით.

ამ განცხადებას ხელს აწერენ 24 კაცი. ჩვენ გვეტყვიან, რომ რა მნიშვნელობა აქვს 24 კაცის განცხადებასო, მაგრამ როცა ესენი ამტკიცებენ რომ არავითარი საბუთი მათი სამსახურიდან დათხოვნისთვის კომიტეტს არ ქონდა. როცა არის მთელი დასტა ესეთი საბუთებისა,—ეს ნიშნავს შეგნებულად გატარებულ უსამართლობას.

მოსამსახურეთა კრების დადგენილება რომ ეს არ არის ცალკე პირების მიერ შეთხზული ამბავი, მე წავიკითხავ ქუთაისში მომხდარ მოსამსახურეთა კრების დადგენილებას, სადაც კატეგორიული მოთხოვნილებაა, რათა გადასინჯულ იქნას ყველა დადგენილებანი ცენტრალი კომიტეტისა და თვით კომიტეტი კი გაუქმებულ იქნას. შემდეგ ამხილებენ, რომ გვარდიელების და მუშა მოსამსახურეების თანამდებობანი გაყოფილი იქნეს, მაგრამ რომ ეს ნაკლი რამოდენათმე შევსილი იქმნეს დათხოვნილ მოსამსახურეთ ეუბნებიან: წადით და ჩაეწერეთ რაზმებში იმსახურეთო.

მინისტრებს არა აქვთ გავლენა.

თქვენ იცით, რომ ცენტრალ კომიტეტის მიერ დათხოვნილ იქმნა ექიმი მესხელიშვილი, როგორც კონტრ-რევოლუციონერი, მისთვის, რომ მან არ იცნო ეს კომიტეტი რევოლუციონურ ორგანიზაციათ. ხოლო გზათა მინისტრი, რომელიც უეჭველად ნორმალურ პირობებში უნდა იყოს გამგე და მმართველი რკინის გზის საქმეებისა, [illegible], მაგრამ ვინაიდან მხოლოდ კომიტეტია ყველაფრის შემძლე, მინისტრის სიტყვაც უმნიშვნელოთ რჩება. ეს მარტო გზათა მინისტრს არ ემართება.

თქვენ წაიკითხავდით გაზეთებში, რომ შინაგან საქმეთა მინისტრისაგან განკარგულება იყო გაცემული, რომ დაეჭირათ ქალაქის ხმოსანი, სოციალ-დემოკრატი გოგიბერიძე, ქიქო რუსაძის მკვლელობაში მონაწილეობის მიღებისათვის, მაგრამ ის ჯერ არამც თუ დატუსაღებული, გუშინ საღამოს პროფესიონალურ კავშირების კრებასაც კი თავმჯდომარეობდა. ესე რჩებიან ლიტონ სიტყვებათ მინისტრების ბრძანებანი.

ანარქიას წინააღმდეგ ბრძოლა წინასწარ უნდა სწარმოებდეს

ბატონებო; მოსამსახურეთა ესეთის წესით დათხოვნას, შეიძლება მოჰყვეს მრავალი ექსცესები.

ანარქიასა და ცეცხლის წინააღმდეგ მარტო მაშინ კი არ უნდა მივიღოთ ზომები, როცა იგი თავს იჩენს, არამედ წინასწარ უნდა ვიზრუნოთ, რომ ეს ცეცხლი არ აინთებოდეს.

კომიტეტი და მთავრობა თავის უმოქმედობით თვით ქმნის ამ ანარქიას და შემდეგ ჩასაქრობათ აგზავნის საგანგებო რაზმებს.

რა მოხდა, რომ რკინის გზის მოსამსახურენი ჩვენთან მოდიან და ჩივიან თქვენს უსამართლობას. თქვენ ამას ალბათ კონტრ-რევოლუციას უწოდებთ.

ჩვენ გვაქვს საბუთები, რომ მათ მიმართეს მთავრობას, მაგრამ მან ყურადღება არ მიაქცია მათ თხოვნას.

მე ვიცი რომ ერთმა მოსამსახურემ მიმართა სოციალ-დემოკრატიულ ფრაქციის წევრს ალ. ლომთათიძეს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დახმარებისთვის და როცა უკანასკნელმა მიმართა კომიტეტს, კომიტეტის თავმჯდომარემ დიდიძემ უპასუხა: „დაანებე თავი, თორემ შენც ჩირქი მოგეცხებაო". მე ვიცი, რომ გაგზავნილი იყო წერილი საბჭოს თავმჯდომარის ჩხეიძის სახელზე— მაგრამ ისიც ფურაფურა გახდა. გუშინ კი ყოფილა ბედი გაგზავნილ სოციალ-დემოკრატების „ობლასტნოი კომიტეტის" სახელზეც.

რკინის გზის მნიშვნელობა

მატრონებო! დაუვანებოთ თავი რკინის გზის ცენტრალ კომიტეტის და სხვა რიგიოლ. ორგანიზაციათა ძველ დირექტორების დაფუძნებას. ეხლა უნდა დაგვებრუნდეს ნორმალური პირობები და სამინისტროც შეუდგეს თავის მოვალეობის ასრულებას. მე იმედი მაქვს რომ მთავრობა შეეცდება ამას, რადგან ძალა ჰქონდა, რაც უნდა იყოს მაინც ტკბილია. მუშათა საბჭოები თქვენ ჯერ შეიყვანეთ თქვენი მოქმედების ფარგალში, დროა ესევე მოიქცეთ რკინის გზის კომიტეტების მიმართაც.

რკინის გზა ნერვია ჩვენი ცხოვრებისა და ფულით სათ მნიშვნელოვანი, მაგრამ ამასთან ერთად ნუ დაივიწყებთ რომ ის უკვე არ არის მარტო ჩვენს ხელში და ზოგიერთი უფლებები სხვა სახელმწიფოსაც ეკუთვნის.

თუ დროზე არ გაითვალისწინეთ ეს გარემოება და რკინის გზის საკითხი ჯეროვნათ არ მოაწყვეთ, შეიძლება ჩვენ ძალიან სასიამოვნო შედეგები მოჰყვეს".

(გაბაშვილის შემდეგ ტრიბუნაზე ადის გზათა მინისტრი ივ. ლორთქიფანიძე).

(დასასრული იქნება)

საპარლამენტო ქრონიკა

იურიდიული კომისია. კომისიამ სხდომებზე მიიღო მეტად მნიშვნელოვანი კანონპროექტი: 1) მომრიგებელ მოსამართლეთა ინსტიტუტის დაარსებისა და 2) რესპუბლიკის დროებითი საგანგებო სასამართლოსი. პირველი კანონპროექტი გადაეცა საბჭოს საფინანსო—საბიუჯეტო კომისიას ხარჯთაღრიცხვის განსახილველათ, ხოლო მეორე კანონპროექტს თვითონ ურიგოდ საბჭო განიხილავს მორიგ სხდომაზე.

მთავრობის წრეებში

მთავრობამ დაადგინა: ნება მიეცეს სოხუმის ოლქის ბერძენთა ეროვნულ საბჭოს (თანახმად მათი თხოვნისა), გაიტანოს საზღვარ-გარედ 50 ათასი ფუთი თამბაქო.

—

სამხედრო მინისტრის მოხსენებით მთავრობამ დაადგინა მიეცეს სამხედრო მინისტრს 10 ათასი მანეთის სესხი 10 მილიონიან ფონდიდან რაჭაში გასაგზავნ სახალხო რაზმის ხარჯების დასაფარავად.

—

იუსტიციის მინისტრის მოხსენებით სისხლის სამართლის ნორმალური წესის აღდგენამდე საჭირო ზომების მიღების შესახებ მთავრობამ დაადგინა დაევალოს ყველა უწყებას და დაწესებულებას, რათა ყოველგვარი ძალაში შესული დადგენილება დაუყოვნებლივ მოყვანილ იქმნას სისრულეში.

ქრონიკა

თბილისი.

◆ ნათლადღვლიდან საქართველოს ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარეს პირ. ჩიქვანაია დეპეშით შემდეგს აცნობინებს: „ყაჩაღთა თარეშს სამეგრელოში საზღვარი არა აქვს, ხალხი დაეძებს, რადგანაც დღითი-დღე ურედურება ნატეულობს. ადმინისტრაციას საშუალება არა აქვს მეთაურების შეიპყრას, რადგანაც შეპყრობილები მეორე-მესამე დღეს განთავისუფლებულნი არიან. ხალხი მოითხოვს დახმარებას. საჭიროა ამ მოვლენას ყურადღება მიექცეს სანამ არ დაგვიანებულა."

◆ გერმანიის მისიის ცნობით ინგლისელებს დატყვევებიათ ისპაჰანში რამდენიმე სპარსელი ოფიცერი და ჟანდარმები, რადგანაც მათ უარი განეცხადებინათ ინგლისის ჯარში სამსახურზე.

◆ განიზაზონის უფროსმა დაატუსაღა პრაპ. ჯაფარიშვილი ძარცვისათვის, ჯარისკაცი გარისშვილი. ჯარისკაცები გუშაბოვი და ჩინჩი ოსმანოვი კომისარის სახელით მოქმედებისათვის. ჯარისკაცი გ. ფხაკაძე სახელმწიფო ქონების მოპარვისათვის.

◆ აგვისტოს 18-ს, საღამოს 6 საათზე კუკიის ქუჩაზე № 2, ალექ. ნიკოლაიშვილმა სახიფათოდ დაჭრა იმავე სახლში მცხოვრები ალ. კორინთელი.

◆ სომხეთის სახმედლოთ დელეგაცია სტამბოლიდან სომხეთის დიპლომატიურ წარმომადგენელს აცნობინებს, რომ ოსმალთა ჯარები დაუყოვნებლივ გაიყვანენ ბაშბაკისა და ნორის რაიონებიდან.

◆ აგვისტოს 18-ს ვორონცოვის ქუჩაზე ნ. ხვინიაძემ თავი მოიკლა.

◆ აგვისტოს 19-ს, ღამის 12 საათზე, კირკის ქუჩაზე № 26, შტაბს-კაპიტანმა ივ. სამეილიშვილმა თავის მოკვლის განზრახვით მძიმედ დაიჭრა თავი.

ყაზახიდან

შინაგან საქმეთა მინისტრის ამხანაგი მახარაძე მთავრობის თავმჯდომარეს დეპეშით აცნობინებს: „დელეგაცია, რომელიც გაეგზავნა ყაზახში თურქების მთავრობასთან მოსალაპარაკებლად, ყაზახში ჩამოვიდა. აგვისტოს 6-ს ყაზახში შემოვიდნენ ყიზილბაშები, დაიჭირეს ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭო. თითქმის სულ გაიქცნენ ქალაქიდან მოლაშვილები. დაიწყო ბრძოლა ქალაქის ქუჩებში, 10 [illegible] დილის განმავლობაში ქალაქს [illegible] ეძიოდნენ. [illegible] დროს ჩვენ ქალაქში ვიყოფებოდით; რომელსაც [illegible] რეკა და სახლის ძარცვა დაიწყეს, ისიც ჩვენ ვიყავით, ინგუშების [illegible]რებით ჩვენ ქალაქიდან წავედით.

ყაზახიდან ჩამოსულების სიტყვით იქ ეხლა სიწყნარეა. ყაზახები ქალაქში არ არიან. ზოგი სახლი დაიწვა, ზოგი კი სულ დაანგრიეს. იქ ახალ მთავრობას ირჩევენ დღეს. მივდივართ ყაზახიდან.

დელეგაციის თავმჯდ. მახარაძე.

უკანასკნელი ცნობები ბაქოდან

გუშინ ჩამოვიდა თბილისში ბაქოდან იქაური ქართველების ერთი ჯგუფი 40 კაცამდე.

ისინი მოსულან ბაქოდან მალვით ამ ხუთი დღის წინად, შეპარებიან ბაქოს გვერდით თათრის სოფლებს და ადგილობრივი თათრების შემწეობით გამომგზავრებულან თბილისში რკინის გზით.

მდგომარეობა ბაქოში ამ პირთა გადმოცემით ასეთია: მთელი ძალა უფლება ამ ჟამად აღმასრულებელ კომიტეტის ხელშია, კომიტეტის დიდ უმრავლესობას შეადგენენ პარტიულად: მენშევიკები, დაშნაკელები და მემარცხენე ესერები. ეროვნებების მიხედვით კი მთელი ძალა ეჭირათ სომხებს დაშნაკცუტიუნის მეთაურობით და რუსებს—კასპის ფლოტის მეთაურობით.

ხმები ინგლისის ჯარის მოსვლის შესახებ გადამეტებულია. სულ იქნებიან ბაქოში ინგლისელების რაზმი 500 კაცამდე. ისინი შემდგარან უმთავრესად ინდოსტანის სიპაებისაგან და სპარსეთის ყოფილი ჟანდარმერიის ინსტრუქტორებისაგან, რომელიც კაცამდე იქნება მათში ინგლისის ოფიცრობა. მოვიდნენ ისინი ენზელიდან და აგრეთვე რუსეთის სხვა და სხვა ქალაქებიდან.

კარგად გამაგრებული ჯარი ჰყავდა ბიჩერახოვს (ბარათოვის კორპუსის ნაწილი), იმან მართალაც დაამარცხა ოსმალეთის ჯარები და [illegible] გადმოირეკა. მაგრამ ოსმალებმა ფეხიდიდით მოუარეს, შემდეგ მოიწყვეს ეს ბიჩერახოვის ჯარი და გაანადგურეს. ბიჩერახოვს დარჩა სულ რამდენიმე ასი კაცი, იგი მიიპარა [illegible] ბაქოში და გაიქცა დაღესტანში, რომ იქიდან ჯარები მოეყვანა. [illegible] რაიონი ბიჩერახოვის ხელმძღვანელით ჩავარდა ხელში თათრებს, მისი რაზმი [illegible] ლიანდაგს მოიპარა და თათრებ ბიჩერახის კი [illegible] ახლა ამ ჟამად არავინ იცის.

ბაქოს მდგომარეობა კრიტიკულია. [illegible] თათრების ხელშია და ბაქოელებს წყალი არა აქვთ. არ არის აგრეთვე პური. გირვანქა პურს ყიდულობენ 20—25 მანეთად.

სტრატეგიული მდგომარეობა ძლიერ უიმედოა. ირგვლივ ბაქოს სოფლები ოსმალების ხელშია. თვით ბაქოს აღება ძნელი არ არის, მაგრამ ოსმალებს ბრძანება აქვთ მიღებული, რომ ბაქოს ზარალი არ მიაყენონ და სახლები არ დაანგრიონ, ამიტომ ცდილობენ ბაქო აიღონ უბრძოლველად. ბაქოელების განკარგულებაში არის ორი ჯავშნიანი გემი, რომელიც ისვრის ქალაქს. ამ ჟამად ოსმალებმა დაიჭირეს [illegible] კონცხზე დიდი ზარბაზნები და ეს ჯავშნიანი გემები გაინდევნეს [illegible].

სულ ახლო მომავალში მოელიან, რომ ან ძალით ან ნებით ბაქოში ოსმალის ჯარები შევლენ.

ბაქოში ახლა ყველას იწვევენ ჯარში თავდაცვის მოსაწყობად. ქართველებმა კატეგორიულად ჯარში გასვლაზე უარი განაცხადეს, რის თვისაც ბაქოში ქართველებს დევნა დაუწყეს.

ზოგი ქართველი ბაქოდან გამოიქცა. მუსულმანები უყურებენ დიდ დახმარებას უწევენ და მფარველობენ ქართველ ლტოლვილებს.

ომი

დასავლეთის ფრონტზე

გერმანული ცნობა

ბერლინი. 20 აგვისტოს. კრონპრინც რუპრეხტის ლაშქარი [illegible] დასავლეთით საარტილერიო ბრძოლა დიდი დაძაბულობით მიმდინარეობდა. მოწინააღმდეგემ 18 აგვისტოს ხელ მეორედ განახლა იერიში, მაგრამ ჩვენი წინააღმდეგი მოქმედებით შეჩერებულ იქნა. ლოასის ორთავე ნაპირით უბრძოლველად დავუწიეთ ჩვენი სადარაჯოები [illegible]. ეს სადარაჯოები ამ [illegible] დილის წინად ძლიერი შეიპრნენ ამ ადგილის დასავლეთით, მერვილის მოწინააღმდეგემ გუშინ დაიკავა. ლინსისა და სკარპთან ინგლისელების იერიში მოვიგერიეთ.

[illegible] ლაშქარი. ლისონის ჩრდილოეთით ჩვენმა ნაწილებმა იერიში მიიტანეს ინგლისელების მოწინავე სანგრებზე, [illegible] მათი კომანდა და მოვიგერიეთ არა ერთხელ მოტანილი კონტრ-იერიშები. რუაიის ჩრდილოეთ დასავლეთით ფრანგებმა ახლად მიიტანეს იერიში ჯავშნიანი ავტომობილებით. იერიში მოვიგერიეთ. ბერტუნსა და უაზის შორის მთელი დღის ფიცხელი ბრძოლა სწარმოებდა. ფრანგების იერიშები ფრონტის [illegible] კრეპიოღდიდან მარცხით დამთავრდა. ლასინისა და ტრესკურტთან გაცხარებული ხელ ჩართული ბრძოლით უკუ ვაგდეთ მოწინააღმდეგე. უკან დაუბრუნე ჩვენი ხაზის ნაწილები, საიდაც მოწინააღმდეგემ შესძლო შემოჭრა და შევინარჩუნეთ უაზისიან მდებარე პოზიციები, რომელზედაც მოწინააღმდეგის მრავალი იერიში მოიგერიეს. [illegible] მოწინააღმდეგის თავის პირველ ხაზზე დაუბრუნეთ. მოწინააღმდეგე განაგრძობდა შეტევას ძლიერი ჯარით კარლეპონტისა და ნუაიონის შუა, შეტევა მოგერიებულ იქნა. ცენტრში ჩვენი არტილერია ყველგან იგებდა მოწინააღმდეგის იერიშებს.

პალესტინის ფრონტი

სტამბოლი. 20 აგვისტოს. წარსულ ღამეს დიდი საარტილერიო მომზადების შემდეგ ინგლისელებმა იერიში მიიტანეს ჩვენი პოზიციების წინააღმდეგ ზღვის სანაპირო მიდამოებში, მაგრამ სასტიკი სისხლის მღვრელი ხელჩართული ბრძოლის შემდეგ მოწინააღმდეგე მოვიგერიეთ. ჩვენ ყველა პოზიციები შევინარჩუნეთ. ბრძოლაში განსაკუთრებით თავი ისახელა მე-21 პოლკმა. მოწინააღმდეგის დანაკლისი დიდია. დანარჩენ ასპარეზზე არაფერი არ მომხდარა.

19 აგვისტოს ღამე მოწინააღმდეგემ ჰაეროპლანებიდან ყუმბარები ჩამოყარა სტამბოლში. ზარალი არ მოუყენებია. მოკლულია იტალიის რამდენიმე ქვეშევრდომი.

[illegible]

მოსკოვი. ცენტრალ აღმასრულებელ კომიტეტის [illegible] სიტყვას ბიუ-რის ბიულეტენი. [illegible] ყაზანის მიდამოებში ჩვენმა ჯარმა ს. ვასილიევკა აიღო; ს. სვიაჟსკს მტრის მფრინავებმა ყუმბარები ესროლა. ყუმბარებს საგუშაგოსათვის არავითარი ზარალი არ მიუყენებიათ. დანარჩენ ადგილებში დიდმნიშვნელოვანი არა მომხდარა.

ყაზანში უფროს კლასის გიმნაზიელებმა იკისრეს ციხეების დარაჯობა, ციხეები სავსეა მუშებით და გლეხებით. ქალაქში მოულოდნელად ხვრეტენ ხალხს. მიუხედავად ამისა, მუშები ფაბრიკებში მიტინგებს მაინც ჰმართავენ.

სამარის მუშებმა, რომელნიც გაიწვიეს ჯარში საბჭოთა მთავრობის წინააღმდეგ საბრძოლველად, რევოლიუციონური სიმღერებით გაიარეს ქალაქის უმთავრეს ქუჩებზე. ამ დღეებში ვიდრე ბოროტ-განმზრახველებმა ააფეთქეს 10 ვაგონი ყუმბარებით სავსე.

უკრაინაში. [illegible] და უკრაინის შორის საზღვრების საკითხის გამოსარკვევად მოწვეულია სამშვიდობო კონფერენციის პლენუმი კიევში. უკრაინის მთავრობა თავის საზღვრებში ყოველ ღონეს ხმარობს, რათა უკრაინაში რუსეთის საკრედიტო ბილეთები და ქაღალდის ფული არ შემოიტანონ. უკრაინის და დონის მთავრობა დაჩქარებით მუშაობენ ამ ორ სახელმწიფოთა საზღვრების გამორკვევის საკითხზე.

დონზე. დონის მთავრობა ეხლა უკვე აღარ კმაყოფილდება ოქტომბრისტების პროგრამით და ბრძანება გასცა, რათა დონის ტერიტორიიდან განდევნილ იქნას სახელმწიფო სათათბიროს ყოფილი თავმჯდომარე როძიანკო. მთავრობა დიდი ამბებით ემზადება კორნილოვის დაკრძალვისათვის.

დებულებანი საქართველოს ეკლესიისა

ქორწინება-განქორწინებისათვის.*)

I ქორწინება

§ 1. საქართველოს ეკლესიის წევრი, თითქმისაც დაქორწინება სურს, ვალდებულია შეასრულოს „წესი ჯვარის წერისა".

§ 2. ქორწინების უფლება აქვს: კაცს ჩვიდმეტიდან სამოცდაათ წლამდე, ხოლო ქალს თხუთმეტიდან სამოცამდე: სასძლო-სასიძოს წლოვანობა დადასტურებული უნდა იყოს რომელიმე ოფიციალ დოკუმენტით.

შენიშვნა: ეპარქიის მღვდელმთავარს შეუძლიან, როდესაც ამის განსაკუთრებული საჭიროება მოითხოვს, ქორწინების ნება დართოს თუ ვაჟს ჩვიდმეტამდე, ხოლო ქალს თხუთმეტამდე ერთი წელიწადი აკლია.

§ 3. ქორწინებისათვის საჭიროა ქალ-ვაჟის სრული თანხმობა და ნებაყოფლობა, რაც მათ უნდა გამოაცხადონ ჯვრის-წერის დროს მღვდლის და, თუ მეტი არა, ორი სრულ წლოვან მოწმეთა წინაშე, რომელთაგან ერთი ვაჟის მხრივ იქნება და ერთი ქალის.

შენიშვნა: ქალ-ვაჟმა, მღვდელმა და მოწმეებმა ეს თანხმობა უნდა დაადასტურონ საკუთარი ხელის მოწერით [illegible] საბუთში.

§ 4. ქალისათვის ჩვიდმეტ წლამდე, ვაჟისათვისაც, თუ მას ჩვიდმეტ წლამდე უხდება ქორწინება, საჭიროებულია დედ-მამის ან მზრუნველის წერილობითი ნებართვა.

§ 5. თუ ქალი და ვაჟი ისეთ სამსახურში არიან, სადაც ქორწინებისათვის საჭიროა ნების რთვის გამოთხოვა საჭიროა; ასეთი ნებართვა წერილობითი უნდა იყოს დადასტურებული.

§ 7. სასძლომ და სასიძომ უნდა წარმოადგინონ აგრეთვე ექიმის მოწმობა ცოლ-ქმრობისათვის საჭირო ფიზიკური და ფსიქიური ჯანმრთელობის შესახებ.

§ 7. ჯვრის წერა უნდა სრულდებოდეს ეკლესიაში, მიღებული წესით.

8. ჯვრის წერა აკრძალულია: დიდსა და მარიამობისთვის მარხვებში, ხუთ იანვარს, თავ ცხრა მარიამობისთვის, თოთხმეტ ენკენისთვის, აგრეთვე დიდ დღესასწაულების და აღდგომის დღეთა წინ საღამოს.

§ 9. ქორწინებას აბრკოლებს: ა) სისხლის ნათესაობა: პირდაპირი ყველა ხარისხში, არაპირდაპირი [illegible] ხარისხში; ბ) თვისობა: პირველ-ოთხ ხარისხში, მეორე სამ ხარისხში; გ) ნათლ-მირონობა ორ ხარისხში.

§ 10. ქორწინება აკრძალულია: ა) განუქორწინებელ მეუღლეთ, ბ) ბერ-მონაზონთ და იერარქიულ პირთ, გ) სამჯერ ქორწინებულთ.

II განქორწინება

§ 11. განქორწინების კმაყოფილ მიზეზად ითვლება: ა) ცოლ-ქმრის სურვილი, ნოტარიალურად შემოწმებულ წერილობითი განცხადებაში გამოთქმული, ნებაყოფლობით განშორების შესახებ, რომელიც დამტკიცებულ იქმნება იმ შემთხვევაში, თუ მას სამი თვის შემდეგ ქალ-ვაჟი განიმეორებენ; ბ) ცოლ-ქმრის ხასიათითა და რწმენით შეუთავსებლობა, რომელიც შეუძლებელ ჰყოფს მათ ერთად ცხოვრებას; გ) ოჯახისათვის ცხადი უზრუნველობა და მისდამი უყურადღებობა; დ) ერთ-ერთი მეუღლის მიერ სჯულის გამოცვლა ან სრულიად მიტოვება; ე) ერთ-ერთი მეუღლის მიერ ყველა სამოქალაქო უფლებათა დაკარგვა; ვ) ორი წლის განმავლობაში ერთ-ერთი მეუღლის უგზოუკვლოდ დაკარგვა; ზ) ერთი მეუღლის მიერ მეორის განზრახ თავის დანებება ერთი წლის განმავლობაში; თ) ღალატი მეორე მეუღლისადმი; ი) [illegible] და განუკურნებელი [illegible]; ია) ვენერიული და სხვა ყოველგვარი განუკურნებელი გადამდები და სიცოცხლისათვის სახიფათო ფიზიკური სენი; იბ) ეპილეპსია, სიგიჟე და იდიოტიზმი; იგ) დაშინებით, ძალდატანებით და მოტყუებით ჯვრის წერისა; იდ) მშობლობის წინააღმდეგ განზრახ ზომების მიღება; იე) არაბუნებრივი სქესობრივი აქტი; ივ) მრუშობა; იზ) ლოთობა.

შენიშვნა: ჩამოთვლილი მიზეზებით გარდა პირველისა განქორწინება შეიძლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მათ საფუძველზე პროცესს აღძრავს მეორე, დაინტერესებული მხარე.

§ 12. განქორწინების საქმეს აწარმოებს საეპარქიო სასამართლო.

§ 13. ზემო ჩამოთვლილი მიზეზები (11), საეპარქიო სასამართლოს თხოვნით, თუ ეს ამას საჭიროდ სცნობს, გამოძიებულ-დადასტურებულ უნდა იყოს შესაფერ სამსჯავრო-საადმინისტრაციო ანუ სამკურნალო დაწესებულებათა მიერ.

§ 14. საეპარქიო სასამართლოს განაჩენი უკმაყოფილო მხარეს შეუძლია, არა უგვიანეს ერთი თვისა, საკათალიკოზო სასამართლოში საქმის გადასინჯვა ითხოვოს საკასაციო წესით.

—

განმარტება მეცხრე პარაგრაფისა:

პირდაპირი ხაზით ნათესაობა ისეთი ნათესაობაა, რომელიც მშობელთა და მათ პირდაპირ შთამომავლობათა შორის არსებობს, მაგალითად: მე და ჩემი შთამომავლობა ან მე და ჩემი წინაპარნი.

არაპირდაპირი ხაზით ნათესაობა ისეთი ნათესაობაა, რომელიც დაძმათა და მათ შთამომავლობათა შორის არსებობს, მაგალითად: მე ან ჩემი შთამომავლობა ერთის მხრით და ჩემი და ძმა ან მათი შთამომავლობა მეორე მხრით. პირველი თვისობა ისეთი ნათესაობაა, რომელსაც ამყარებს ერთი ქორწინება ორ სხვა და სხვა გვარეულობათა შორის, მაგალითად: მე და ჩემი მეუღლის სისხლით ნათესავები. მეორე თვისობა ისეთი ნათესაობაა, რომელსაც ამყარებს ორი ქორწინება სამ სხვა და სხვა გვარეულობათა შორის, მაგალითად: ჩემი სიძე (დის ქმარი) და ჩემი მეუღლე; აქ ორი ქორწინებაა: 1) ჩემი და ჩემი მეუღლის, 2) ჩემი დის და მისი მეუღლის, გვარეულობა კი სამი: 1) ჩემი მეუღლის, 2) ჩემი და ჩემი დის, 3) ჩემი სიძის.

ხარისხად იგულისხმება დაბადება ერთი ადამიანისა მეორისაგან, მაშასადამე იმდენი ხარისხია, რამდენიც დაბადებაა. ცოლი და ქმარი ცალკე ხარისხს არ შეადგენენ, ამიტომ ჩემი მეუღლის ნათესავები ჩემთან იმავე ხარისხში ითვლებიან, რომელშიაც იმასთან. მშობელთა და შვილებს შორის ერთი დაბადებაა, მაშ ხარისხიც ერთია; და-ძმათა შორის ორი დაბადებაა (ძმა-მშობლები, და იგივე მშობლები) და ხარისხიც ამიტომ

*) ეს დებულება წარედგინა მთავრობას დასამტკიცებლად. რედ.

ძირი. ძური (პირველი თვისობის ნათესაობა) მამანაცვალ დედინაცვალთან იმავე ხარისხში ითვლება, რომელმაც შვილი თავის მშობლებთან, ხოლო მათ ნამდვილ შვილებთან,—როგორც ნამდვილ და-ძმასთან.

ნათლობითობის ძალით აღკრძალულია მხოლოდ შემდეგი ქორწინება: ნათლიისა მონათლულთან და მის ცოლ-შვილთან და დედ-მამასთან, მონათლულისა ნათლიასთა და მის ცოლშვილთან და დედ-მამასთან.

კორესპოდენცია

ალაზნის გაღმა მხარე და ზაქათლის ოლქი.

(გაგრძელება)

ეროვნულმა საბჭომ ყოველნაირი დახმარება გამიწია, ფირმანებით აღმჭურვა რომ მგზავრობა გაამდვილებიყო. რადგან, როგორც გამოირკვა მგზავრობა მაინც სახიფათო იყო. რაიონის კომისარი ენეში იყო, ვაი თუ ხიფათი რამე შეგემთხვესო, მაგრამ უკრაინელების წარმომადგენლები თუმცა კარგა მიიღეს, მაგრამ მერე გზაში ამოხოცეს ყაჩაღებმა ექვს-ექვსი კაცი. მე ვსახოვე მოწმობა ამისი, თუ არ შეიძლება მგზავრობა მეთქი. მე კი გულით წინდოდა წასვლა, რადგან ვიცოდი, რომ აქაური ცნობილი მართველები და მოხელეები თითქმის ყველა ჩემი ნაცნობები არიან, იმედი მქონდა, რომ შემწინახავდნენ. ჩავსხედით ეტლში. გამომყვა ორი ქართველი მცველი. მაწიმის წყლამდის ოთხი ვერსია, იქ ჩაგვიბარეს ოსმალოს ასკერებმა, გაგვატანეს თან ორი მცველი და გავედით მაწიმის წყლის დიდ რიყეს, თვით მდინარე ორ თვალ წისქვილს ეყოფა, რიყე კი დიდი აქვს. ეს გზა ჩემთვის უცხო არ იყო, ასე მეგონა გუშინ გამივლია მეთქი. გზაზე მშვენიერი ბეტონის ხიდები სულ დანგრეულა, ყურს ადარავინ უგდებს. კაკლის ხეების ჩარდახში მიდიხარ, საგანგებოდ დარგულში, მოუვლელობით ზოგი გამხმარა. მშვენიერი მდიდარი ბუნება, ხილი ყველანაირი, აურებელი საქონელი, ზოგან ყანები ვერ მოუმკიათ, მოსავალი უხვია. მცხოვრები ლეკები რომლებიც ვერაის შეხვდებოდაში ქიზიყელებს მოგაგონებთ, ჩაუცმულები არიან, ტანისამოსი სულ შემოსცვეთიათ. ზოგს ლოგინის პირები გაუძვრიათ და ის შეუკერიათ და ჩაუცვამთ. აგერ იქ მშვენიერ ეზოში, ჩრდილს ქვეშ მარჯ ნაზე გაწოლილან ახალგაზრდები იქ ჯეჯიმს ქსოვენ. გზა მშვიდი და წყნარი გვქონდა. ოთხასათ-ნახევარში უკვე ბელაქანში ვიყავით ბაშირბეგ გოლოჯოვის ეზოში, აქ ამ სუფთა მწვანით მორთულ ქვითკირის გალავანით შემოვლილ და გარშემო ჭადრის ხეთ მწვანეთ ნარგავს ლეღვიან, ბოლოსი და ბრაწეულიანში, სადაც მრავალი ყვავილნარი ყვავის ორი თეთრი სახლი დგას, ცალკ-ცალკე. უწინ აქ მდიდარი ხალხი მთელ ზაქათლის ოლქში ეს ოჯახებია, რუსის სამსახურში დაწინაურებულები, ახლაც ადერბეჯანელების თვალში წინ არიან, ესენი აქამდის თავიანთ თავს ვაჩნაძეებად სთვლიდნენ და ქრისტიანობდნენ, ახლა კი ყველანი ძალით გაუმაჰმადიანებიათ, გარდა ბაშირბეგ გოლოჯოვის ძოხუცი დედის, რომელიც განათლებული ქალი ბრძანდება რუსულ გიმნაზიაში, და კარგი მოსამსახურე, ეს ადამიანი და არის ჩემის თანამგზავრის გიორგი გოლოჯოვისა, რომელიც ქრისტიანად გადარჩენია მაჰმადიანებს, აქ ბელაქანში გაუყიდნია მამული და ლაგოდეხში დასახლებულა. ბაშირ ბეგს (ქრისტიანობაში მახეილს) ვაცნობე ჩემი მისვლის მიზეზი. მან ამიხსნა, რომ ადერბეჯანის რესპუბლიკის მთავრობის განკარგულებით, არავითარი სურსათის გატანა არ შეიძლება საზღვარ-გარეთაო. რაც შეეხება ხილს, რომელიც აურებელი ულპება ხალხს, და რომელიც თბილისში გაგვეტანა ამის გულისთვის კაცები გავგზავნეთ განჯაში მთავრობასთან საშუამდგომლოდ, რომ ხილის გატანის ნება მაინც დაგვრთონ, თორემ ეს აურებელი სიმდიდრე გვილპებაო, თუმცა იმედი არა გვაქვს ამისიც, რადგან ვრთავლაც შემოგვეთვალეს, რომ ხუთი მილიონიც რომ იყოს ზარალი გიზღავთო. მაშ ავტომობილებზ' მოვიტანთ, ბაქოს ავიდებთ და ის იქნება თქვენი ბაზარი, შემდეგ რკინის გზას გავიყვანთ ბაქომდეო. ეს ამბავი მოსულია მინამ ამ ბაშირ ბეგს ადერბეიჯანის მთავრობა სასურსათო სამინისტროს საქმეთა გამგეთ დანიშნავდა. ახალგაზრდა ბაშირ ბეგს სწავლა დამთავრებული აქვს პეტროგრადის უნივერსიტეტში. ბელაქნელი ლეკები კი სწუხან რომ ყოველივე გასასყიდი საროო ფლუპებათ უგზოობით. თუმცა შარაზათს აკეთებენ ხილისას, მაგრამ ეს არაფერიაო.

მომცა წერილობითი მოწმობა და გამიშვა. კერძო ლაპარაკში შემდეგი გამოირკვა:

— რათ არიან ოსმალოს ასკერები აქ, შევეკითხე.

— ესენი ჩვენ მოვიწვიეთ წესიერების დასამყარებლად ზაქათალის ოლქში ისე როგორც თქვენ ქართველებმა მოიწვიეთ გერმანელები.

— მაშ თქვენ ეხლა ადერბეიჯანში ხართ მოქცეული?

— არა, ჩვენ რა საქმე გვაქვს შექელებთან (ნუხელ თათრებთან) ჩვენ პირდაპირ ოსმალეთის ფადიშახთან ვეყრით თავს, რომელმაც უნდა გვიპატრონოს.

— მერე რა გაქვთ საერთო ოსმალეთთან?

— სჯული, რომელ მუსულმანებს თავი უნდა მოეყაროთ ერთი ტახტის გარშემო ეგრე ინდოეთამდის.

— თქვენ ლეკ ბი ჭარ-ბელაქნელები უწინაც საქართველოს ნაწილს შეადგენდით, ქართველი ერის შტო ხართ და ქართველებთან უნდა დარჩეთ.

— თუ ქართველები ჩვენები არიან, და ჩვენ ვეყუდრებით, როგორც ყოველთვის გვეუბნებიან ჩვენი ნაცნობები, მაშ ქართველ თავადებს რათა ხოცავენ და სდევნიან იმის გულისთვის, რომ ვითომ ისინი ჩვენსას მოდიოდნენ და ჩვენ გვაფარებდნენ თავს და ვითომ ჩვენი მეომრები შეჰყავდათ საქართველოში? ხომ მგზავსი არა ყოფილა-რა? მარტო ზარი იყო.

— ჭარ-ბელაქანი და საინგილო საქართველოს განუყოფელი ნაწილია, და ამ მხარეს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა ვერ დასთმობს, თქვენ ადერბეიჯანის აცხადებს პრეტენზიებს, და საქართველო ასეთი ლია კარებს ვერ შეეგუება.

— მაშ რეში მოგვეხდება?

— შეიძლება ესეც მოხდეს... მაგრამ სტამბოლის კონფერენციაზე გადაწყდება ეს საქმე.

— მერე თვით-გამორკვევის პრინციპი?

— სახელმწიფო ყურად ღებულობს საზღვრების მდგომარეობას, სტრატეგიულ პუნქტებს.

თქვენში მოსული ასკერები თავზე დურად იქცევიან ლაგოდეხში.

— გთხოვთ რომ ეროვნულ საბჭოს გადასცეთ, ლაგოდეხში, რომ არც ერთ ასკერს ნება არ მისცენ ლაგოდეხში შესვლისა, ნამუტანავად ბაზრობას, რადგან აქ ჩვენშიაც, თავი მოგვაბეზრეს თავიანთ საძაგელ ქცევით.

— თუ მოგვცემთ პურს, ქერს, ბრინჯს, ჩვენ მოგცემთ ფართალს, ტყიანას, ტყავს და სხვა მოთავლოს.

— არავინ არ შეგვიძლიან, ზაქათლის ოლქი, ჭარ-ბელაქანი მდიდარია ხილით, არ მისდევს ხვნა-თესვას, და პურს კახეთიდან ეზიდებოდნენ, წელს მართალია დიდი მოსავალი იყო, მაგრამ უთესველობის გამო ბევრი არ იყო დათესილი და რაც ხალხს მორჩება, თუ მორჩა, იმასაც ჩვენი მთავრობა წაიღებს. ხილს კი მოგართმევთ, თხილს, კაკალს მრავალს.

— ხილი ჩვენშიაც მრავალია, არ გვინდა, არ შეგიშვებთ, არც თამბაქოს მოგცემთ, სჯობიან ისევ ერთნი ვიყვნეთ.

— რათ მინდა ოსმალო, რათ მინდა შექელი, ჩვენი ბაზარი თბილისია, აქედანაც რომ რკინის გზა გაჰკვეთონ ბაქოსკენ, ჩვენ მაინც წინარიდგან წავალთ ქალაქში, იქიდან ბაქოში, ჩვენ თბილისი გვიზიდავსო,—ჩაერია ერთი ლეკი ლაპარაკში. საერთოდ ხალხი ჩვენსკენ, საქართველოსკენ არის და მთავრობის აგენტები ადერბეიჯანისკენ—ტილეგრაფი გაწყვეტილია, ფოსტა ვაინაჩრობით დადის. ლაგოდეხში ლეკები ჩვეულებრივ დაიარებიან, ზოგი დატუსაღებულების სანახავად, ზოგი ქართველებთან სამეზობლოდ, ზოგი ისე უსაქმობით. ქართველებს და ლეკებს, მეტადრე ყაზახოელებს მეგობრობა აქვთ (ქიზიყელებთან), როგორც კაიკაცობაში, ისე ავაზაკობაში. ქართული კარგად იციან. სადამოზე ლაგოდეხში მოვედით. გული დამწყდა რომ აქეთაც ფრთებს აკვეცენ ისედაც მატარა საქართველოს. აქ ლეკებში აგენტები რომ მოსულან ოსმალოებისაგან, უთქვამთ ხალხისათვის რომ რომელი მართლ-მორწმუნე მუსულმანი არა სცემს თაყვანს ფადიშაჰის ტახტს, და მის გარშემო არ შემოკრბება, ის სილას არტყამს მაჰმადს და მის ისლამს შეაგინებსო, ასე ფანატიკოსს ხალხში, რჯულის საშუალებით შეაქვთ დამღუპველი ფანატიკური შეგნება.

ზაქათლის ოლქში და მის ახლომდებარე ნუხის და არეშის მაზრის მიდამოებში, ზედმეტი ჭირნახულია პურის, ქერის და ბრინჯის მოსავლით. მარტო ნუხის მაზრიდან აურილ სამხების მოსავალი მთელ მაზრას გამოკვებავს. ამ წინადადებულ ყანებს ჰკრეფს ადერბეიჯანის მთავრობა, და ამ მაზრის-ბეგის განკარგულებაშია.

ნუხისა და არეშის მაზრაში სოფლების შემდეგი სოფლებია დაცლილი: საბათლუ, კარაბაში, სოგუთლუ ბაშლუდა, ეკქუბლაქ და სხვა.

მიუხედავად ყოველი დაბრკოლებისა, რომ გზები შეკრულია, მაინც ბუნებრივ მსვლელობას კაცი მხარს ვერ აუქცევს დაიმე დარწმუნებული ვარ, რომ ზაქთლ ს ოლქთან დიდი ღლებმიცემობა იქნება, თუ საქმე დადგა კარგ ნიადაგზე და აღსდგება ჯერ შეუწყვეტელი ურთიერთობა ლეკებსა და ქართველებს შორის.

(დასასრული იქნება)

სოფ. ცხრა-წყარო.

(შორაპნის მაზრა)

შაბათს, 10 მარიამობისთვის, ადგილობრივ სამკითხველოს ნივთიერ საშუალებათ გასაძლიერებლად სამკითხველოს შენობაში გაიმართა სადამოწვეულისი. წარმოდგენილი იყო ადგილობრივი ძალების მიერ ცხიპრული კომ. „შოხეტიადე სამოთხეში". იყო წაკითხული ლექსები, კუპლეტები და სცენები. დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა მაყურებლებზედ ბ-ნი ვასო ურუშაძის გურული სცენების შესრულებამ. ხალხი ბლომად დაესწრო და დიდად ნასიამოვნები დარჩა. ბოლოს გაიმართა საჯარო ვაჭრობა ნივთებისა და ვახშამი. წმინდა შემოსავალი 2300 მანეთამდე დარჩა. გამგეობა დიდ მადლობას უცხადებს ყველა იმათ, ვინც კი ნივთიერი დახმარებით თუ პირადი შრომით დახმარება გაუწია სამკითხველოს.

ლადო ფერაძე.

რედაქტორი: ზაქარიაძე ძიძიძე.

განცხადება

საქართველოს რკინის გზის სამმართველო ამით აცხადებს მგზავრთა საყურადღებოდ, რომ სხვადასხ მანძილისგან გამოსვლის პირობების გამო 10 აგვისტოდან მატარებლების მიმოსვლა იცვლება შემდეგ ნაირათ:

თბილისიდან გადა:

			საათ.	წ.
ფოთისკენ	№ 23	დილის	7	50
„	№ 3	ღამის	10	30
ქუთაისისკენ	№ 9/10	საღამ.	7	17
განჯისკენ	№ 4	ღამის	11	10
„	№ 8	დღის	3	35
სანაინისაკენ	№ 4/შc	დღის	1	—

თბილისში მოვა:

ფოთიდან	№ 24	შუა დ.	12	47
„	№ 4	საღამ.	6	54
ქუთაისიდან	№ 11/12	დილის	6	53
განჯიდან	№ 3	საღამ.	4	30
„	№ 7	დღის	8	30
სანაინიდან	№ 4c/3	დილის	11	—

თბილისის დროით.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პირველი რაიონის

პარტიის ბიურო ღიაა არის ყოველ დღე 6—8 საათამდი (ახალი დროით).

ახალ მევენახეთა საზოგადოება „კახეთი"-ს

გამგეობა აცხადებს, რომ შაბათს, 31 აგვისტოს ახალ დროით, ქ. თბილისში, საზოგადოების შინაზე დანიშნულია

წევრთა საგანგებო კრება

განიხილება:

1) საზოგადოების ახალი წესდება.
2) დამფუძნებელ კომისიის ინსტრუქცია,
3) მუშა-მოსამსახურეთა ჯამაგირების მომატება.
4) ბინის საკითხი.
5) ხარჯთ-აღრიცხვა დამატებითი.
6) გამგეობის წევრების ორი კანდიდატის არჩევა.
7) მიმდინარე საკითხები. 1—1755—1

1918 წ. ივლისის 25-და ქ. თბილისში გამოდის მთავრობის მოამბე ყოველდღიური გაზეთი ოფიციალური განყოფილებით

„საქართველოს რესპუბლიკა"

გაზეთი ღირს 1 თვით 10 მანეთი; ცალკე ნომერი ყიდლდან 40 კ., სადადებულო განცხადებანი დადგენილი ნიხრით, კერძო განცხადებანი შეთანხმებით. რედაქციის კანტორის მისამართი ქ. თბილისი ბარონის ქუჩა № 6.

რედაქტორი ვ. დ. ხაყვარელიძე.

ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროს გამგებლობის ქვეშ მყოფი კომერციულ ცოდნათა კურსები

ტ. მ. ფილოიანისა

ქალთა და ვაჟთათვის

(თბილისი, მიხეილის პრ. № 24, ტელეფონი № 976)

თხოვნების მიღება 10—12 და 5—7 საათამდის. სწავლის დასაწყისი 15 ენკენისთვეს. პროგრამების ფასი შეიძლება კურსების კანცელარიაში, 30 კაპ. 10—5

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ქ. თბილისის მეორე რაიონის კომიტეტის ბინა

კანცელარია იმყოფება „საქართველოს" რედაქციაში. კანცელარია ღიაა ყოველ დღე, კვირა უქმეების გარდა, 11—2 საათამდის და 7—8 ს. საღ. (ახალ დროით.

საქართველოს ეროვ. დემოკ. პარტიის მე-III რაიონის ბიურო

ამით აცხადებს, რომ ცნობების მიღება და პარტიაში ახალ წევრების ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 10—2 და საღამოს 5—7 საათამდის. ბიურო იმყოფება ტერეგნიევის ქ., № 4 მესამე მაწრთველებელ წოსამართლის დარბაზში.

თბილისის სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის გამგეობა

ამით აცხადებს რომ საჯარო ვაჭრობით გაყიდვა უძრავი ქონებისა ვალის შეუტანლობის გამო დანიშნულია 1918 წ. აგვისტოს. დაწვრილებითი ცნობები აღნიშნულია გაზ. „კავკაზის" 6 ივლისის № 138-ში

გაიხსნა თვალის სამკურნალო

(მუდმივი საწოლებით)

ექიმი დონხინისა

ყოფილი ასისტენტი უნივერსიტ. თვალ კლინიკისა ვენაში და პარიზში. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე, 9 საათიდან 1 საათამდე და 4—7 ნახევარ საათამდე. მიხეილის პროსპექტი № 141. (კინომატოგრაფი „აპოლო"-ს ახლო) მძიმე ავადმყოფები და საოპერაციები მიიღებიან სრულ პანსიონში. ტელეფონი 5—97.

ექიმი გ. წინამძღვრიშვილი

დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება დილის 11 საათიდან. 1 საათამდის და საღამოს 6-დან 8-მდე. გულის ფილტვისა და სისხლის სპეციალისტი. მისამართი: ელისაბედის ქ. 7 სასტუმრო „ბომონდის" ახლოს.

მარტის 20 გაიხსნა ახალი სამკურნალო

უსასყიდლო ავადმყოფთათვის

ექიმ ა. მ. მაჩაბელი შვილის და ლ. მ. ნაზარბეკიანის

სავადმყოფოში იღებენ კბილის სატკივარი ავადმყოფებს კბილების ტექნიკურ დამუშავებით.

მიხეილის პროსპექტის და („კავკასიონი" ქუჩ. კუთხე № 22 შესასვლელი კოჯორის ქუჩიდან). ტელეფონი 10—87. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 9 საათ. ნაშუადღევის 3 ს-დე. ვენერიული ავადმყოფების მიღება—საღამოს 4-დან—8-მდის. ქალების და ბავშვების მიღება 4—5 საათამდე. ღარიბები მიიღებიან უფასოთ, 10—12-მდე უფასოდ.

ქალ. ქუთაისში

მიხეილის ქუჩაზე წითელ ხიდთან გაიხსნა

ქირ. და ქალთა სნეულების საავადმყოფო

სამშობიარო განყოფილებ.

მწოლიარე ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დროს. 15—1789—8

საბჭოთა ქალთა კლინიკის ექიმ

ალექსანდრე დავითის ძის კეკელიასი

ილენბერგიანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფთა მიღება დილის 9 საათ. 11 საათ. და საღამოს 5 საათ. 7 საათ. მიხეილის პროსპექტი № 116 სასტუმრო „ნიუ'ს მირზოიან" ტელეფონი 14—98.

პეტერბურგის მიდიცინის მოსე ანთიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

ყოფილი ორდინატორი ექიმი თბ. ქალაქის საავადმყოფოსი.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებების ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9-მდე საღამოს 5—7. ტელ. № 17—21.

ექიმი ნ. ი. მახვილაძე

იღებს სპეციალურად მალარიით (ციება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სისხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, ქარებით და სხვა შინაგან სნეულებებით ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 5—7 საათამდე.

ელექტრო-თერაპია და მასაჟი

მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11. ზემელის აფთიაქის მახლობლად.

თ—1636—50